

VISPĀRĒJĀ DEKLARĀCIJA PAR ORGĀNU PIESPIEDU IEGUVES APKAROŠANU UN NOVĒRŠANU

Preambula

TĀ KĀ *Vispārējā cilvēktiesību deklarācija* atzīst, ka visiem cilvēku sabiedrības locekļiem piemītošā pašcieņa un viņu vienlīdzīgās un neatņemamās tiesības ir brīvības, taisnīguma un miera pamats pasaulē, un visas valstis ir apņēmušās veicināt vispārēju cieņu pret cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, kā arī to ievērošanu, un ka visas valstis ir panākušas šo tiesību un brīvību vienotu izpratni, kas ir ārkārtīgi svarīgi, lai varētu pilnīgi īstenot šo apņemšanos;

TĀ KĀ *Starptautiskais pakts par pilsoņu un politiskajām tiesībām* paredz, ka ikviena šā Pakta dalībvalsts apņemas cienīt un nodrošināt visām tās teritorijā un jurisdikcijā esošajām personām šajā Paktā atzītās tiesības neatkarīgi no rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģijas, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelšanās, mantiskā stāvokļa, dzimšanas vai citiem apstākļiem, un ka katram cilvēkam, kam ir pienākumi pret citiem cilvēkiem un sabiedrību, kurai viņš pieder, ir pienākums censties sekmēt un ievērot Paktā atzītās tiesības;

TĀ KĀ, paturot prātā *Konvenciju par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā — Konvenciju par cilvēktiesībām un biomedicīnu* (1997. gads, ELS Nr. 164) un *Konvencijas par cilvēktiesībām un biomedicīnu papildprotokolu par cilvēka izcelsmes orgānu un audu transplantāciju* (2002. gads, ELS Nr. 186);

TĀ KĀ brīva, brīvprātīga un informēta piekrišana ir priekšnoteikums ētiskai orgānu ziedošanai, un starptautiskās medicīnas organizācijas norāda, ka ieslodzītie, kam atņemta brīvība, nevar dot brīvu piekrišanu un ka orgānu iegūšanas prakse no ieslodzītajiem ir medicīnas ētikas vadlīniju pārkāpums;

TĀ KĀ ANO Spīdzināšanas novēršanas komiteja un ANO Īpašais referents jautājumos par spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem ir pauduši bažas par apgalvojumiem par orgānu izņemšanu no ieslodzītajiem un ir aicinājuši Ķīnas Tautas Republikas valdību palielināt tās orgānu transplantācijas sistēmas pārskatatbildību un caurskatāmību un sodīt par pārkāpumiem atbildīgās personas;

TĀ KĀ Ķīnas Tautas Republikas valdība nav pienācīgi uzrādījusi orgānu avotus, kad bijušais Apvienoto Nāciju Organizācijas Īpašais referents jautājumos par spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem Manfreds Novaks ir pieprasījis informāciju;

TĀ KĀ, ņemot vērā, ka *Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku orgānu tirdzniecību* mērķis ir novērst un apkarot gadījumus, kad orgāna izņemšana veikta bez dzīvā vai mirušā donora brīvprātīgas, informētas un nepārprotamas piekrišanas vai miruša donora gadījumā, ja orgāna izņemšana nav atļauta saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, un, atzīstot par noziedzīgām noteiktas darbības, aizsargāt cietušo tiesības, kā arī veicināt valstu un starptautisko sadarbību cīņā pret cilvēku orgānu tirdzniecību;

TĀ KĀ 2019. gadā Ķīnas tribunāls – starptautisks neatkarīgs tribunāls, kas izveidots Londonā un ko vada karaliskais padomnieks sers Džefrijs Naiss, kurš strādāja Starptautiskajā Bijušās Dienvidslāvijas kara noziegumu tribunālā un vadīja Slobodana Miloševića kriminālvajāšanu, secināja, ka Ķīnā turpinās ieslodzīto nogalināšana orgānu transplantācijas nolūkā, un galvenie upuri ir ieslodzītie Faluņgun garīgās prakses sekotāji, un noziegumu pret cilvēci pastrādāšana pret Faluņgun un uiguriem ir pierādīta bez saprātīgām šaubām;

APZINOTIES, ka, lai efektīvi apkarotu un novērstu noziegumus pret cilvēci, kas saistīti ar orgānu piespiedu izņemšanu, ir jāveicina cieša starptautiska sadarbība.

---

1. pants

- 1) Cilvēki piedzimst brīvi un vienlīdzīgi cieņā un tiesībās. Viņiem ir dots saprāts un sirdsapziņa, un viņiem citam pret citu jāizturas brālības garā.
- 2) Katram cilvēkam ir tiesības uz dzīvību, brīvību un personas neaizskaramību.

2. pants

- 1) Katram cilvēkam pienākas visas tiesības un brīvības, kas pasludinātas *Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā*, neatkarīgi no viņa rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa.
- 2) Nav pieļaujamas nekādas atšķirības tās valsts vai teritorijas politiskā, tiesiskā vai starptautiskā stāvokļa dēļ, pie kuras cilvēks pieder, neatkarīgi no tā, vai šī teritorija ir neatkarīga, aizbildnībā, bez pašpārvaldes vai kā citādi ierobežota savā suverenitātē.

3. pants

- 1) Katram cilvēkam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību, un šīs tiesības ietver brīvību mainīt savu reliģisko pārliecību vai uzskatus, kā arī brīvību gan vienatnē, gan arī kopā ar citiem publiski vai privāti paust savu reliģisko pārliecību vai uzskatus, sludinot tos, piedaloties reliģiskās ceremonijās un rituālos.
- 2) Neaizsargātu ieslodzīto nogalināšana ar mērķi iegūt un pārdot viņu orgānus transplantācijai ir klajš un nepieļaujams cilvēka pamattiesību uz dzīvību pārkāpums.

4. pants

Visām valdībām jāapkaro un jānovērš orgānu piespiedu izņemšana, paredzot noteiktu darbību kriminalizāciju un atvieglot kriminālvajāšanu par orgānu piespiedu izņemšanu gan valsts, gan starptautiskā līmenī.

5. pants

- 1) Visām valdībām jāveic nepieciešamos normatīvos un citus pasākumus, lai savos tiesību aktos par noziedzīgu nodarījumu atzītu orgānu tīšu izņemšanu no dzīviem vai mirušiem donoriem, ja orgāna izņemšana veikta bez dzīvā vai mirušā donora brīvprātīgas, informētas un nepārprotamas piekrišanas vai miruša donora gadījumā, ja orgāna izņemšana nav atļauta saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.

---

2) Katram orgānu transplantācijas donoram ir jādod rakstiska piekrišana ziedošanai. Šīm piekrišanām ir jābūt pieejamām starptautisko cilvēktiesību organizāciju pārstāvju pārbaudei.

6. pants

Visām valdībām jāveic nepieciešamie normatīvie un citi pasākumi saskaņā ar savas valsts tiesību principiem ar mērķi nodrošināt efektīvu kriminālizmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, lai, saskaņā ar attiecīgajām piemērojamām starptautiskajām konvencijām, apkarotu un novērstu orgānu piespiedu izņemšanu.

7. pants

Visām valdībām cik vien iespējams plaši jāsadarbojas savā starpā saskaņā ar attiecīgajām piemērojamām starptautiskajām konvencijām un nacionālajiem tiesību aktiem un nolīgumiem, par kuriem panākta vienošanās, pamatojoties uz vienotiem vai savstarpējiem tiesību aktiem, kā arī savu valstu tiesību aktiem, ar mērķi veikt izmeklēšanu vai tiesvedību saistībā ar nodarījumiem, lai, saskaņā ar starptautiskajām konvencijām, apkarotu un novērstu orgānu piespiedu izņemšanu.

8. pants

Visām valdībām jāpieprasa, lai partijas valsts – Ķīna pārtrauc represijas, ieslodzīšanu un sliktu izturēšanos pret Faluņgun praktizētājiem un citiem sirdsapziņas gūstekņiem; lai pārtrauc orgānu piespiedu izņemšanu visiem ieslodzītajiem; lai atver visus ieslodzījuma centrus un nometnes brīvai un neatkarīgai starptautiskai orgānu piespiedu izņemšanas noziegumu izmeklēšanai.

9. pants

Visām valdībām nepieciešams

- 1) mudināt medicīnas darbiniekus aktīvi atrunāt savus pacientus no došanās uz Ķīnu, lai veiktu transplantācijas operācijas;
- 2) mudināt medicīnas darbiniekus neorganizēt apmācības transplantācijas ķirurģijā vai nesniegt šādu apmācību savās valstīs ārstiem vai medicīnas personālam no Ķīnas;
- 3) mudināt medicīnas žurnālus noraidīt publikācijas par "Ķīnas pieredzi" transplantācijas medicīnā;

-
- 4) neizsniegt vīzas Ķīnas medicīnas darbiniekiem, kuri vēlas ārzemēs apgūt orgānu vai
audu transplantāciju;
- 5) nepiedalīties Ķīnas ārstu starptautiskos semināros, simpozijos vai konferencēs
transplantācijas un transplantācijas ķirurģijas jomā.

10. pants

Visām valdībām ir jāaizliedz ieceļošanu jebkurai personai, par kuru ir zināms, ka tā tieši
vai netieši ir iesaistīta orgānu piespiedu izņemšanā.

11. pants

Katrai valstij vai jurisdikcijai ir jānodrošina vienlīdzīga piekļuve transplantācijas
pakalpojumiem pacientiem, lai sadarbībā ar visām attiecīgajām iestādēm pienācīgi
vāktu, analizētu un apmainītos ar informāciju, kas saistīta ar nelikumīgi iegūtiem
cilvēku orgāniem, un sniegtu informāciju, lai uzlabotu veselības aprūpes speciālistu un
attiecīgo amatpersonu apmācību.

12. pants

Katrai valstij vai jurisdikcijai ir jāīsteno izpratnes veicināšanas pasākumu kopums par
orgānu piespiedu izņemšanas prettiesiskumu.

13. pants

Šīs *Deklarācijas* noteikumu īstenošana tiek nodrošināta bez jebkādas diskriminācijas
neatkarīgi no tā, vai tās pamatā būtu personas dzimums, rase, ādas krāsa, valoda,
religija, politiskie vai citi uzskati, valstiskā vai sociālā izcelsme, piederība
mazākumtautībai, īpašums, izcelšanās, seksuālā orientācija, veselības stāvoklis,
invaliditāte vai cits statuss.

2021. gada 26. septembrī

